

ГЕРОЇ СУЧАСНОСТІ: ЖИТТЯ ТА ПОДВИГ ВІТАЛІЯ ПАНКРАТОВА У РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ ВІЙНІ

Михайленко С. М.

*кандидат історичних наук,
доцент кафедри соціальної роботи
Яготинський інститут ПрАТ «ВНЗ «МАУП»
м. Яготин, Україна*

У сучасних умовах російсько-української війни особливого значення набуває збереження пам'яті про тих, хто віддав своє життя за незалежність, територіальну цілісність та свободу України. Пам'ять про героїв сучасності є не лише історичним документом, а й важливим чинником формування національної ідентичності, громадянської свідомості та колективного самовизначення українського суспільства.

Серед тисяч українських героїв особливе місце займають мешканці малих міст та громад, зокрема яготинці, які стали на захист Батьківщини у складі Збройних Сил України та добровольчих формувань. Їхній внесок у захист держави відображає не лише військову мужність, а й високий рівень соціальної та громадянської відповідальності.

Життєві історії таких осіб демонструють поєднання особистісних, освітніх та професійних здобутків із високим рівнем патріотизму, готовністю до самопожертви та активною участю у суспільному житті. Одним із яскравих прикладів сучасного українського героїзму є Віталій Вікторович Панкратов (30.08.1984–11.01.2023), який добровільно став на захист Батьківщини та віддав своє життя, боронячи Україну від російської агресії.

Його життєвий шлях демонструє, як особисті зусилля та приклад мужності окремої людини можуть стати частиною колективної історичної пам'яті як складової національного наративу.

Віталій Панкратов народився 30 серпня 1984 року в місті Яготин Київської області. З раннього дитинства він проявляв різнобічні здібності та активний інтерес до розвитку особистості. Займався у гуртках конструкторського та художнього спрямування, навчався гри на баяні та гітарі, відвідував секції боротьби, писав вірші, а також захоплювався риболовлю, що сприяло розвитку терпіння та концентрації.

Після завершення навчання у Яготинській загальноосвітній школі I–III ступенів № 3 він вступив до Яготинського інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП», де у 2002–2007 роках здобув вищу освіту за спеціальністю «Фінанси». Після цього Віталій працював у банківській сфері та

комерційних організаціях, демонструючи професійну компетентність, дисциплінованість та відповідальність.

Його життєвий шлях є прикладом поєднання освітніх та професійних здобутків із формуванням високих моральних і громадянських принципів, які пізніше проявилися у військовій службі.

З жовтня 2019 року він добровільно вступив до лав Збройних Сил України за контрактом, попри звільнення від строкової служби за станом здоров'я. Рішення було зумовлене глибокими патріотичними переконаннями та особистою позицією щодо необхідності захисту держави. Неодноразові звернення до військкомату з проханням прийняти його на службу свідчать про усвідомлену громадянську відповідальність та внутрішню мотивацію до участі у боротьбі за незалежність України. Важливим чинником цього вибору стало й особисте сприйняття подій на Сході України, зокрема переконання у належності Донбасу до українського державного простору, що було підсилене родинними зв'язками з цим регіоном.

Після складання військової присяги восени 2019 року проходив службу у складі 95-ї окремої десантно-штурмової бригади (в/ч А0281), де з жовтня 2021 року безпосередньо брав участь у заходах із забезпечення територіальної цілісності та оборони України.

Повномасштабне вторгнення застало його на передових позиціях у районі смт Зайцеве – одній із найгарячіших точок фронту. З перших днів широкомасштабної війни і до останніх хвилин життя він залишався на передовій, демонструючи витривалість, відданість військовому обов'язку та готовність до самопожертви. Командування відзначало його як відповідального та дисциплінованого військовослужбовця, який сумлінно виконував поставлені завдання і користувався авторитетом серед побратимів.

Протягом служби, незважаючи на значну перевагу противника у чисельності та озброєнні, він понад рік перебував у зоні активних бойових дій. У цей період зазнав двох поранень. Перше – контузію – отримав 14 березня 2022 року під час бойових дій у районі м. Вугледар. Друге – кульове поранення гомілки – під час виконання бойового завдання у Харківській області, в умовах безпосереднього бойового зіткнення. Після короткотривалого лікування у медичних закладах щоразу повертався до виконання службових обов'язків на передовій.

Служба проходила у вкрай напружених умовах – без повноцінної ротації та відпусток, що значно обмежувало можливість спілкування з родиною. Попри це, він залишався відданим військовій присязі та своїм побратимам.

У серпні 2022 року був переведений до новоствореної 77-ї окремої аеромобільної бригади (в/ч А4355), де отримав військове звання молодшого сержанта та обійняв посаду командира відділення. На цей

посаді він не лише виконував бойові завдання, але й усвідомлював відповідальність за життя підлеглих, докладаючи максимальних зусиль для їхнього збереження.

11 січня 2023 року, під час запеклих боїв у районі м. Соледар, він загинув, виконуючи бойове завдання. Його дії сприяли стримуванню противника та дали змогу виграти час для укріплення оборонних позицій. Ціною власного життя він забезпечив виконання поставленого завдання та зберіг життя багатьох побратимів.

Життєвий шлях та подвиг Віталія Панкратова мають не лише військове, а й соціокультурне та історичне значення. Його історія стала частиною національної пам'яті, яка зберігається у родині, серед побратимів, у громаді та публічному просторі – через медіа, меморіальні заходи та освітні ініціативи. Посмертне нагородження орденом «За мужність» III ступеня Указом Президента України № 262/2023 підкреслює його внесок у формування сучасної української ідентичності та патріотичної свідомості суспільства.

Таким чином, життя і подвиг Віталія Панкратова демонструють, як локальна історична пам'ять може стати фундаментом для формування національної ідентичності та цінностей, а приклади героїзму окремих осіб сприяють зміцненню громадської солідарності та усвідомленої громадянської позиції у публічному просторі. Інтеграція подібних життєвих історій у науковий та публічний дискурс сприяє конкретизації уявлень про сучасний український героїзм, формує суспільну свідомість і забезпечує спадкоємність історичної традиції боротьби за незалежність. Такі приклади посилюють процеси національної консолідації та виступають моральним орієнтиром для наступних поколінь